

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobkyně:

bytem

zastoupená Mgr. Barborou Kubinovou, advokátkou
se sídlem Milešovská 1312/6, 130 00 Praha 3

proti

žalované:

Univerzita Karlova

se sídlem Ovocný trh 560/5, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 22. 1. 2018, č. j. POP/UKRUK/9/136510/2017-3,

takto:

- I. Rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy ze dne 22. 1. 2018, č. j. POP/UKRUK/9/136510/2017-3, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení 8 628 Kč, a to do rukou zástupkyně žalobkyně Mgr. Barbory Kubinové, advokátky.

Odůvodnění:

I. Obsah žaloby

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 21. 9. 2017, č. j. POP/UKRUK/9/136510/2017-1 (dále jen „rozhodnutí prvního stupně“), a nebyl jí prominut poplatek spojený se studiem stanovený rozhodnutím prvního stupně. Orgánem prvního stupně bylo rozhodnuto podle § 58 odst. 2, 3 a 7 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (dále jen „zákon o vysokých školách“), o stanovení poplatku spojeného se studiem ve výši 15 500 Kč za započatých šest měsíců studia od 12. 8. 2017 do 12. 2. 2018.
2. V prvním žalobním bodě žalobkyně namítala nicotnost obou rozhodnutí, neboť v nich bylo rozhodnuto v zastoupení rektora, ačkoliv ve správním spisu není doloženo takové zmocnění. Jedinou oprávněnou úřední osobou byl rektor, pročež osoby, které rozhodovaly, nebyly oprávněny projevit vůli rektora. Pro případ, že by soud neshledal nicotnost, namítala žalobkyně ze stejného důvodu nezákonnost rozhodnutí.
3. Ve druhém žalobním bodě namítala nezákonnost rozhodnutí pro chybějící datum vyhotovení. Žalobkyně tvrdila, že uvedené datum na rozhodnutí (22. 1. 2018) je evidentně nepravdivé, když do spisu bylo založeno až 13. 3. 2018.
4. Ve třetím žalobním bodě namítala nezákonnost rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jelikož bylo vydáno rektorem, jakožto osobou neoprávněnou, když rozhodnutí o vyměření poplatku mělo být podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách vydáno veřejnou vysokou školou, tedy v tomto případě Univerzitou Karlovou. K tomu žalobkyně dodala, že bylo vyloučeno, aby tentýž orgán rozhodoval v prvním stupni a následně v odvolacím řízení, jelikož takový postup odporuje smyslu a účelu odvolacího řízení.
5. Ve čtvrtém žalobním bodě rozporovala možnost rektora nechat se při rozhodování v odvolacím řízení zastoupit prorektorem, neboť by zde vznikl konflikt mezi zájmy zaměstnavatele (žalované) a prorektora (zaměstnance). Žalobkyně namítala, že institut zastoupení podle občanského zákoníku je v rámci správního řízení nepoužitelný. Žalobkyně dále poukázala na nesmyslnost zastoupení oprávněné úřední osoby podle § 15 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), někým jiným. Nadto byl dle žalobkyně rektor osobou vyloučenou z provádění jakýchkoli úkonů, neboť se účastnil řízení v téže věci na obou stupních. Pro případ možnosti zastoupení rektora prorektorem žalobkyně namítala nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť by v obou stupních rozhodovala osoba na stejném stupni řízení.
6. V pátém žalobním bodě žalobkyně namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, jelikož rektor v odůvodnění nereagoval na námitku žalobkyně týkající se skutečnosti, že do správního spisu nebyly založeny vnitřní předpisy, podle kterých bylo ve věci

rozhodováno (statut, opatření rektora), včetně podkladů stanovujících výši poplatků pro jakýkoli akademický rok.

7. V šestém žalobním bodě žalobkyně namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro chybějící určení počátku a konce jakéhokoli akademického roku s tím, že je pravděpodobné, že stanovený poplatek pokrývá dva akademické roky, které mohou mít různou výši poplatků. Pokud by byla výše poplatku stanovena pro akademický rok 2016/2017, jak je uvedeno v obou rozhodnutích, pak v nich chybí, že byla rovněž stanovena výše poplatků pro akademický rok 2017/2018, na nějž žalobkyně podala přihlášku. Z toho vyplývá, že za tento druhý, navazující akademický rok nelze poplatek vybírat (pozn. soudu, žalobkyně v žalobě na jednom místě uvedla akademický rok „2018/2019“, z kontextu věty však lze usoudit, že má na mysli akademický rok 2017/2018).
8. V sedmém žalobním bodě žalobkyně rozporovala řádné schválení předpisu žalované stanovující výši poplatku za delší studium a jeho neplatnost s ohledem na skutečnost, že z ničeho nevyplývá registrace u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) v souladu s § 36 odst. 1 a 4 zákona o vysokých školách.
9. V osmém žalobním bodě žalobkyně namítala stanovení pravidel pro stanovení výše poplatku, formu placení a splatnost poplatku ve Statutu žalované (dále jen „Statut“). Prohlásila, že jí bylo známo zveřejnění Statutu na internetových stránkách žalované, avšak rozporovala jeho řádné přijetí a soulad jeho skutečného obsahu s obsahem zveřejněným na internetových stránkách. Žalobkyně tvrdila, že rektor vycházel z nesprávného znění Statutu (do 31. 12. 2016), jelikož měl rozhodovat v souladu se zněním, které bylo zveřejněno ke dni podání přihlášky ke studiu. Další pochybnosti spatřovala žalobkyně v tom, že jí byla výše poplatku prvostupňovým rozhodnutím stanovena v souladu s přílohou č. 2 Statutu, avšak dle napadeného rozhodnutí byla výše poplatku stanovena podle přílohy č. 6 Statutu.
10. V devátém žalobním bodě žalobkyně namítala skutečnost, že dle odůvodnění napadeného rozhodnutí rektor vůbec neposuzoval sociální situaci žalobkyně s poukazem na chybějící dokumenty požadované podle opatření rektora č. 45/2017. Žalobkyně namítala neexistenci, popřípadě chybějící řádné schválení, případně rozpor skutečného obsahu opatření rektora č. 45/2017 s tím, na jaký obsah rektor odkazoval. Nadto nebylo opatření rektora č. 45/2017 řádně registrováno u MŠMT. Žalobkyně tvrdila, že jí měl být poplatek prominut v důsledku její sociální situace, kterou uvedla v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, když rozporovala, že by akceptace pouze některých dokumentů byla ustálenou praxí žalované. Zásady pro prominutí poplatku přitom mohou být stanoveny pouze ve statutu vysoké školy (§ 58 odst. 7 zákona o vysokých školách), nikoli v návazném opatření rektora. Mimoto je stanovení přesného výčtu podkladů, které je žadatel povinen předložit, v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů (§ 50 odst. 4 správního řádu), neboť pouze zákon může stanovit, že některé podklady jsou pro správní orgán závazné.
11. V desátém žalobním bodě žalobkyně rozporovala posouzení její žádosti poradní komisí rektora, jelikož ze správního spisu vyplývá, že poradní komise rektora se sešla dne 11. 12. 2017, tedy před uplynutím lhůty určené k odstranění vad odvolání.

II. Vyjádření žalované

12. Žalovaná uvedla, že zákon o vysokých školách představuje speciální úpravu vůči správnímu řádu. V souladu s platnými a účinnými předpisy v době rozhodování byl za rektora ve věci rozhodování o právech a povinnostech studentů oprávněn jednat prorektor. Současně žalovaná uvedla, že se nejedná o rozhodnutí oprávněné úřední osoby, ale rozhodnutí správního orgánu.
13. Žalobkyně rozporovala nesprávnost data vyhotovení napadeného rozhodnutí, avšak podle žalované nebylo zjevné, z čeho tak žalobkyně usuzovala. Den vyhotovení rozhodnutí (22. 1. 2018) nastal po předání zprávy s doplněním odvolání (27. 12. 2017) a předcházel odeslání napadeného rozhodnutí (13. 3. 2018). Z toho žalovaná usoudila, že datum vyhotovení mohlo být, a také je pravdivé.
14. Žalovaná nesouhlasila s tím, že rozhodnutí v prvním stupni měla vydat vysoká škola, nikoli rektor. V tomto odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí a dodala, že řízení o stanovení poplatku za delší studium bylo upraveno v čl. 5 odst. 1 přílohy č. 2 Statutu, který stanovil rektora jakožto osobu rozhodující v prvním stupni. Žalovaná upozornila, že tento vnitřní předpis je vnitřním předpisem vysoké školy, vydaným v rámci samosprávné působnosti, nikoli vnitřním předpisem správního orgánu. Žalovaná poukázala na související úpravu § 68 odst. 5 zákona o vysokých školách obsaženou v tomtéž zákoně, podle které je vyloučeno postupovat podle obecné úpravy obsažené ve správním řádu, a tudíž byl rektor příslušným odvolacím orgánem pro předmětné řízení. K zastoupení rektora žalovaná odkázala na § 10 odst. 4 zákona o vysokých školách, který představuje *lex specialis* ve vztahu k obecným předpisům a na jeho základě došlo k zastoupení rektora určeným prorektorem.
15. Žalovaná poukázala na skutečnost, že žalobkyně v odvolání nenamítala absenci vnitřních předpisů ve správním spisu, tudíž na tuto námitku nemohl rektor jakkoli reagovat. I pokud by takovou námitku žalobkyně vznesla, byla by vypořádána implicitně na základě odkazu na § 68 odst. 6 zákona o vysokých školách, ze kterého plyne, že nebylo povinností rektora prokazovat existenci a obsah vnitřních předpisů. Naopak bylo povinností žalobkyně podle § 63 odst. 2 zákona o vysokých školách znát a dodržovat vnitřní předpisy žalované.
16. Žalovaná uvedla, že splnila povinnost určit výši, formu placení a splatnost poplatků ve Statutu zveřejněním Statutu na internetových stránkách v únoru 2016. Konkrétně čl. 33 Statutu odkazuje na přílohu č. 6 Statutu stanovující výši, splatnost a formu placení poplatků.
17. Žalovaná popsala řádný proces přijetí Statutu, včetně jeho změn, přičemž poukázala na to, že byl řádně registrován u MŠMT. Žalovaná dále popsala i řádný proces přijetí vnitřního předpisu, na jehož základě byla stanovena a zveřejněna výše poplatků pro akademický rok 2016/2017, včetně jeho registrace u MŠMT. Předpis, na jehož základě byla stanovena a zveřejněna výše poplatku, nebyl vnitřním předpisem podle § 6 odst. 2 zákona o vysokých školách, ale vnitřním předpisem podle § 6 odst. 1 písm. l) zákona o vysokých školách, jelikož stanovení výše poplatků patřilo do samosprávné působnosti žalované. Opatření rektora č. 45/2017 bylo řádným způsobem přijato a zveřejněno. Registraci u MŠMT opatření rektora nepodléhalo, jelikož ze zákona není vnitřním předpisem a tedy nebyla povinnost registrace.

18. Rektor při svém rozhodování nevycházel z nesprávného znění Statutu (do 31. 12. 2016), jelikož v žádném právním předpisu ani vnitřním předpisu žalované není uvedeno, že by výše poplatku měla být stanovena podle Statutu ve znění, kdy byla podána přihláška ke studiu. Výše poplatku proto byla stanovena podle přílohy č. 6 Statutu (do 31. 12. 2016), k vyměření došlo podle přílohy č. 2 Statutu, jakožto předpisu účinného v době vydání rozhodnutí.
19. Rektor při rozhodování užívá správního uvážení, v jehož rámci stanovil důvody snížení či prominutí poplatku, nejednalo se však o taxativní výčet. Jestliže žalobkyně nebyla schopna doložit potřebné doklady k prokázání důvodu „tíživé sociální situace“ nebo „tíživá sociální situace – příspěvek na dítě“, mohla uvést a prokázat jiný důvod. Žalobkyně uvedla v odvolání jako důvod „tíživou sociální situaci“, avšak z ustálené rozhodovací praxe vyžadoval rektor doložení předepsaných dokladů, přičemž § 50 odst. 4 správního řádu dopadá i na vnitřní předpis v oblasti vysokého školství. Rektor se podklady zabýval, a tedy nemohl porušit zásadu volného hodnocení důkazů. Podrobný rozbor sociální situace nebyl třeba, neboť zákon nestanovuje povinnost poplatků prominout či snížit. Žalobkyně uvedla jen některé své příjmy a výdaje s tím, že byla schopna zaplatit soudní poplatek a platit právní zastoupení advokátky.
20. Poradní komise rektora projednala žádost žalobkyně až dne 22. 1. 2018, což je uvedeno také v záznamu o jednání komise ze dne 22. 1. 2018. Žalovaná uvedla, že zaznamenané datum 11. 12. 2017 byl původní termín projednání, leč v důsledku chybějícího odstranění vad bylo projednání odloženo, avšak kvůli administrativní chybě nebylo změněno datum.

III. Posouzení žaloby soudem

21. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].
22. Soud rozhodl bez jednání v souladu s § 76 odst. 1 s. ř. s. , jelikož zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nadto se žalobkyně ani žalovaná k výzvě podle § 51 odst. 1 s. ř. s. v zákonné lhůtě nevyjádřily, čímž se presumoval jejich souhlas s rozhodnutím bez jednání.
23. Žaloba je důvodná.
24. Ze správního spisu vyplývá, že v rozhodnutí prvního stupně rektor žalované stanovil žalobkyni poplatek spojený se studiem ve výši 15 500 Kč za započatých šest měsíců studia od 12. 8. 2017 do 12. 2. 2018 (dále jen „poplatek“). Rozhodnutí jí bylo doručeno dne 3. 10. 2017. Dne 2. 11. 2017 podala žalobkyně blanketní odvolání, které na výzvu žalované doplnila dne 21. 12. 2017. Dne 22. 1. 2018 poradní komise rektora projednala žádost žalobkyně o prominutí stanoveného poplatku, přičemž rektorovi doporučila, aby nevyhověl žádosti o prominutí poplatku. Téhož dne rektor žalované vydal napadené rozhodnutí.
25. Soud připomíná, že veřejná vysoká škola je právnickou osobou svého druhu s charakteristickými prvky veřejnoprávní korporace. Vysoká škola, resp. její orgány rozhodující o právech a povinnostech studentů vystupují z tohoto důvodu jako nositelé pravomocí. Studenti, jakožto adresáti veřejnoprávního působení se mohou proti takovým

rozhodnutím bránit (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009-141, nebo ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37).

26. Nejdříve se soud zabýval námitkou nicotnosti rozhodnutí v obou stupních, jelikož dle žalobkyně byla vydána osobou zastupující rektora, tedy osobou nevyjadřující jeho vůli. Tato námitka je nedůvodná, neboť dle § 10 odst. 4 zákona o vysokých školách *„rektora zastupují v jím určeném rozsahu prorektori“*. Podle čl. 11 odst. 1 věty druhé Statutu ze dne 14. 12. 2016, účinného od 1. 1. 2017, *„úseky činnosti prorektorů stanoví rektor po vyjádření senátu“*. Podle opatření rektora č. 2/2017 ve znění opatření rektora č. 51/2017, účinného od 1. 7. 2017, zajišťuje činnost rektora v oblasti rozhodování o právech a povinnostech odbor pro studium a záležitosti studentů, pod který spadá činnost prorektora pro studijní záležitosti. Prorektorkou pro studijní záležitosti byla prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D., která podepsala rozhodnutí prvního stupně. Podle opatření rektora č. 73/2017, účinného od 1. 1. 2018, byla agenda rozhodování o právech a povinnostech studentů svěřena odboru pro studium a záležitosti studentů, pod který spadá prorektor pro koncepci a kvalitu vzdělávací činnosti. Příslušnou prorektorkou byla prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc., která napadené rozhodnutí podepsala. Z výše uvedeného vyplývá, že v obou stupních rozhodoval rektor, jakožto správní orgán, řádně zastoupený prorektorem určeným v opatření rektora (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 41/2013-37). Námitka nicotnosti je nedůvodná.
27. Na uvedenou situaci nelze vztáhnout úpravu § 437 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jelikož v tomto případě bylo rozhodováno správním orgánem v oblasti veřejného práva a nelze použít úpravu institutu zastoupení obsaženou v soukromém právu. Ostatně sama žalobkyně namítá nemožnost použití institutu zastoupení podle soukromého práva. Soud ve způsobu zastoupení rektora shledal nedůvodným žalobní bod první a čtvrtý.
28. Soud následně přistoupil k posouzení námitky devátého žalobního bodu. Předně, opatření rektora č. 45/2017 je sice určitou formou vnitřního předpisu, avšak nespadá do žádné z taxativních kategorií kvalifikovaných vnitřních předpisů uvedených v § 17 odst. 1 zákona o vysokých školách, a to ani jakožto fakultativní vnitřní předpis, tj. takový, který je vnitřním předpisem proto, že tak *ad hoc* stanoví statut vysoké školy (srov. čl. 66 Statutu ve znění účinném od 1. 1. 2017). Podle § 36 odst. 1 podléhají registraci MŠMT výhradně vnitřní předpisy veřejné vysoké školy a na opatření rektora č. 45/2017 proto nedopadá. Zároveň žádná skutečnost nenasvědčuje tomu, že by skutečný obsah tohoto opatření měl být rozdílný od obsahu, na který rektor v odůvodnění odkazoval. Námitka žalobkyně ohledně neplatnosti kvůli absenci registrace opatření rektora č. 45/2017 MŠMT, popřípadě nesprávnému obsahu opatření, není důvodná.
29. Ohledně samotného posouzení žádosti žalobkyně o prominutí poplatku se soud zaměřil na zjištění, zda bylo řádně posouzeno tvrzení žalobkyně o její tíživé sociální situaci.
30. Podle § 58 odst. 7 věta druhá zákona o vysokých školách *rektor může v rámci rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy*.
31. Podle čl. 3 odst. 5 přílohy č. 2 Statutu, ve znění účinném od 1. 1. 2017, *v odvolacím řízení může rektor poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti. Podrobnosti stanoví opatření rektora. Důvody pro snížení, prominutí nebo odložení splatnosti jsou zejména:*

- a) vynikající studijní, vědecké nebo další tvůrčí výsledky, dosažené v rámci studia, v němž bylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku,*
- b) absolvování studijního pobytu organizovaného nebo zajištěného prostřednictvím fakulty anebo univerzity na jiné vysoké škole v zahraničí,*
- c) tíživá sociální situace nebo jiné vážné důvody,*
- d) jiný důvod hodný zvláštního zřetele.*

32. Rektor Univerzity Karlovy v čl. 5 odst. 1 opatření č. 45/2017 – Postup při posuzování žádostí o prominutí či snížení poplatku spojeného se studiem – stanovil, že přehled důvodů pro snížení nebo prominutí poplatku spojeného se studiem je uveden v příloze č. 1 tohoto opatření. Podle čl. 5 odst. 3 tohoto opatření je pak přehled dokladů vyžadovaných k žádostem o snížení nebo prominutí poplatku zveřejněn na www.cuni.cz.
33. Podle bodu 1 přílohy č. 1 citovaného opatření rektora je důvodem pro prominutí nebo snížení poplatku tíživá sociální situace doložená potvrzením z Úřadu práce o příjmech posuzované společné domácnosti do 1,5 násobku životního minima či pobírání dávek hmotné nouze, dále pak podle bodu 2 tíživá sociální situace doložená potvrzením o pobírání přídatku na dítě.
34. Soud předně konstatuje, že v daném případě dochází k neoprávněné subdelegaci zásad prominutí poplatku, jak správně upozornila žalobkyně. Dikce § 58 odst. 7 věta druhá zákona o vysokých školách určuje, že zásady pro prominutí poplatku mají být uvedeny ve statutu vysoké školy. Jedná se zde o „výhradu statutu“, obdobnou situaci, kdy je stanovena tzv. výhrada zákona, a určitou věc nelze upravit podzákonnými předpisy. Citované ustanovení tudíž neumožňuje, aby byly zásady upraveny opatřením rektora.
35. Čl. 3 odst. 5 přílohy č. 2 Statutu, ve znění účinném od 1. 1. 2017, sice obsahuje vymezení, kdy lze poplatek prominout, jedná se ovšem toliko o nevýznamné rozvinutí toho, co již demonstrativně uvádí § 58 odst. 7 věta druhá zákona o vysokých školách - studijní výsledky a sociální situace studenta. Takovéto vymezení nelze považovat za zásady, které by nepochybně měly upravovat otázku prominutí poplatku do větších detailů. Naopak byly tyto podrobné zásady v rozporu se zákonem fakticky přesunuty do opatření rektora č. 45/2017. Za těchto okolností lze dotčené opatření rektora považovat za jakýsi interní metodický pokyn. Nelze o něj tedy opírat rozhodnutí o neprominutí poplatků. Stejně tak na jeho základě nelze vyžadovat určité doklady jakožto obligatorní náležitost žádosti o prominutí poplatku, v čemž soud rovněž přisvědčuje žalobkyni – ty by mohl stanovit jen zákon. Nutno dodat, že v rámci zásad prominutí poplatku (pokud by byly řádně uvedeny ve Statutu) by bylo možné stanovit demonstrativní výčet dokumentů, které má žadatel připojit k žádosti, leč ani to by nezbavovalo žalovanou povinnosti vypořádat se s žádostí i bez jejich přiložení (viz níže).
36. Žalobkyně v žádosti o prominutí poplatku uváděla svou tíživou sociální situaci. Tíživá sociální situace je jako jeden z důvodů pro snížení nebo prominutí poplatku výslovně uvedena v § 58 odst. 7 zákona o vysokých školách i v čl. 3 odst. 5 písm. c) přílohy č. 2 Statutu, ve znění účinném od 1. 1. 2017.
37. Žalobkyně v odvolání ke své tíživé sociální situaci uvedla své příjmy a výdaje včetně svých bytových poměrů a zdrojů příjmů. Také podotkla, že v případě povinnosti uhradit poplatek by bylo ohroženo uspokojení jejích základních potřeb. Rektor v odůvodnění napadeného rozhodnutí na tyto skutečnosti reagoval pouze tím, že žalobkyně nedoložila

žádné z vyžadovaných potvrzení, tj. dokladů zveřejněných na internetových stránkách univerzity, a proto nebylo možné žalobkyni uváděné skutečnosti zohlednit pro nárok na prominutí poplatku (tj. nedoložila potvrzení Úřadu práce o příjmech posuzované společné domácnosti do 1,5 násobku životního minima či dávek v hmotné nouzi). Soud tudíž v odůvodnění napadeného rozhodnutí a správním spise neshledal oporu pro tvrzení žalované, že se rektor podrobně zabýval situací popsanou žalobkyní.

38. Žalovaná nijak nereagovala na konkrétní argumentaci žalobkyně a nehodnotila skutečnosti, které žalobkyně předestřela. Až z vyjádření žalované k žalobě je patrné, že žalovaná dovozovala její sociální poměry s ohledem na to, že disponuje bytem 1+1, a na neznalost jejích výdělkových poměrů. Předmětem přezkumu ve správním soudnictví je však v souladu s § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí správního orgánu, přičemž podle odstavce 1 citovaného ustanovení „*při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu*“. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71, a ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 A 51/2003-58, správní orgán nemůže svá pochybení zhojit prostřednictvím vyjádření k žalobě, případně v řízení o kasační stížnosti.
39. Soud nepopírá, že žalobkyně měla možnost se s opatřením rektora č. 45/2017 seznámit a že Statut upozorňoval na skutečnost, že podrobnosti o snížení či prominutí poplatku jsou upraveny v opatření rektora. Avšak kromě toho, že dotčené opatření rektora nemohlo být považováno za řádně zakotvené zásady pro prominutí poplatku, bylo pro posouzení žádosti žalobkyně o prominutí poplatku stěžejní, zda uvedla v žádosti o prominutí poplatku určité skutečnosti, které by mohly eventuálně prokazovat její tíživou sociální situaci, neboť zákon ani Statut žádné další podmínky, jimiž by měla tuto tíživou sociální situaci prokázat, nestanovil.
40. Žalobkyně proto byla oprávněna tíživou sociální situací prokázat též jinými důkazními prostředky. Jestliže pak žalovaná neměla dostatek ucelených informací o majetkových a sociálních poměrech žalobkyně, měla žalobkyni vyzvat k předložení dokladů dle opatření rektora č. 45/2017 (což by bylo přípustné, pokud by na nich posléze rigidně netrvala jako na jediných přípustných), či dalších relevantních dokladů (jak by vyplynuly z tvrzení žalobkyně), nebo k vysvětlení, proč těmito doklady nedisponuje. Pokud by poté žalobkyně neposkytla potřebnou součinnost, bylo by na žalované, aby tvrzenou situaci žalobkyně zhodnotila dle poskytnutých údajů a tvrzení a své správní uvážení náležitě odůvodnila. Soud souhlasí se žalovanou, že rektor nemusí uložený poplatek prominout, je však jeho povinností sociální situaci studenta náležitě posoudit a v odůvodnění se vypořádat s konkrétními důvody, pro které poplatek neprominul a neshledal tak sociální situaci studenta tíživou. Tentýž právní názor zaujal Městský soud v Praze také v rozsudcích ze dne 10. 12. 2020, č. j. 14 A 2/2020-63, a ze dne 30. 10. 2020, č. j. 9 A 198/2018-60, a soud neshledal důvod, aby se od něj jakkoli odchýlil. Námitku devátého žalobního bodu shledal důvodnou s tím, že v části posouzení sociální situace žalobkyně, s ohledem k možnosti prominutí či snížení poplatku, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Vzhledem k tomu, že soud prohlásil tuto část napadeného rozhodnutí za nepřezkoumatelnou, nemohl přistoupit k vypořádání tvrzení žalobkyně, že jí měl být poplatek prominut.
41. Soud dále přikročil k posouzení zbývajících žalobních bodů, které nejsou postihnuty nepřezkoumatelností.

42. Rektor byl oprávněn rozhodovat v prvním stupni. Na základě § 58 odst. 3 věty první zákona o vysokých školách „*stanoví veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých dalších započatých šest měsíců*“, přičemž dle § 10 odst. 1 věty první a § 7 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách je v čele veřejné vysoké školy rektor, který jedná a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak; jedná se o samosprávný orgán. Dle čl. 5 odst. 1 přílohy č. 2 Statutu (ve znění novely z 25. 7. 2017, účinné od 1. 8. 2017) rozhoduje o vyměření poplatku za delší studium rektor. Jak bylo výše uvedeno, je přípustné zastoupení rektora k tomu příslušným prorektorem. Z uvedeného vyplývá, že rektor, zastoupený příslušným prorektorem, byl oprávněným správním orgánem k rozhodnutí v prvním stupni. Podle § 68 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 68 odst. 3 zákona o vysokých školách rozhoduje o vyměření poplatku vysoká škola, a to aniž by zde zákon vymezil, o jaký orgán vysoké školy se má jednat; vydání rozhodnutí o vyměření poplatku je prvním úkonem ve věci. Dále, podle § 68 odst. 5 zákona o vysokých školách je odvolacím orgánem rektor. Zákon o vysokých školách tedy umožňuje, aby vysoká škola rozhodovala prostřednictvím rektora v obou stupních. Situace, kdy správní orgán rozhoduje v obou stupních řízení, plyne ze zvláštní povahy řízení, jelikož dle zákona je prvním úkonem v řízení vydání rozhodnutí. Takové řízení nelze plně srovnávat s klasickým správním řízením. Soud shledal námitku třetího žalobního bodu nedůvodnou.
43. Námitka chybějícího pravdivého data vyhotovení napadeného rozhodnutí byla založena na tvrzení, že rozhodnutí bylo odesláno až 13. 3. 2018. Jak poznamenala žalovaná, není zřejmé, na jakých tvrzeních a důkazech byla námitka založena. Uvedené datum vyhotovení (22. 1. 2018) následuje po datu doplnění odvolání (21. 12. 2017) a předchází datu odeslání rozhodnutí (13. 3. 2018). Ze záznamu o jednání komise ze dne 22. 1. 2018 je zjevné, že právě dne 22. 1. 2018 byla projednána žádost žalobkyně o prominutí stanoveného poplatku. Nic nenásvědčuje tomu, že by datum nebylo pravdivé. Soud vyhodnotil námitku druhého žalobního bodu jako nedůvodnou.
44. Při posouzení pátého žalobního bodu soud vyšel ze znění odvolání žalobkyně založeného ve správním spisu, kde bylo v bodě III. uvedeno „*Účastník namítá, že Univerzita Karlova, resp. žádný její orgán, nikdy řádně neschválil předpis stanovící výši poplatku za delší studium, na základě kterého mi byl poplatek vyměřen. O tom nesvědčí ani obsah spisu a Rozhodnutí je proto nezákonné a nepřezkoumatelné*“. Nelze rozumně požadovat po správním orgánu, aby z formulace „*o tom nesvědčí ani obsah spisu*“ vyvozoval další odvolací námitku, spočívající v nezaložení vnitřních předpisů do správního spisu, a vypořádával se s ní. Soud se přiklonil k názoru žalované, že odvolací námitka, jejíž nevyřízení žalobkyně namítá, se v odvolání nevyskytovala, a posoudil tento žalobní bod jako nedůvodný.
45. Žalovaná uvedla, že výši, formu placení a splatnost poplatků určila podle čl. 33 Statutu ve spojení s § 58 odst. 6 zákona o vysokých školách příloha č. 6 Statutu – poplatky spojené se studiem, ve znění účinném do 31. 12. 2016, který byl schválený Akademickým senátem Univerzity Karlovy (dále jen „akademický senát“) dne 22. 1. 1999, registrovaný MŠMT dne 26. 4. 1999, č. j. 16 753/99-30, přičemž poslední změna Statutu byla schválena akademickým senátem dne 23. 10. 2015, registrována MŠMT dne 18. 11. 2015, č. j. MSMT-43377/2015. Poslední změna přílohy č. 6 Statutu byla schválena akademickým senátem dne 26. 6. 2015 a byla registrována MŠMT dne 29. 6. 2015.
46. Dne 25. 11. 2016 byl akademickým senátem schválen nový Statut s účinností od 1. 1. 2017, registrovaný MŠMT dne 14. 12. 2016, č. j. MSMT-38084/2016. Ten v čl. 24 odkazoval na přílohu č. 2 Statutu, která upravovala náležitosti spojené s výší, formou a splatností

poplatků, přičemž poslední relevantní změna přílohy č. 2 Statutu byla registrována MŠMT dne 23. 10. 2017. Soud neshledal vady v procesu přijetí a registrace použitých vnitřních předpisů žalované.

47. Na základě výše uvedeného dal soud za pravdu žalované, když poplatek stanovila dle přílohy č. 2 Statutu, účinné ke dni vydání rozhodnutí prvního stupně, jehož výše však byla určena v souladu s přílohou č. 6 Statutu, účinného v době, kdy byla stanovena výše poplatku pro akademický rok 2016/2017. Současně soud neshledal pochybení v procesu přijímání a registrace uvedených předpisů. Soud pokládá námitku sedmého a osmého žalobního bodu za nedůvodnou.
48. Jak vyplývá z odůvodnění rozhodnutí prvního stupně, poplatková povinnost vznikla žalobkyni ke dni 12. 8. 2017, který spadá do akademického roku 2016/2017, a tento okamžik byl jediný rozhodný pro stanovení poplatku. Nadto byl v opatření rektora č. 3/2016 ze dne 19. 2. 2016 stanoven počátek akademického roku 2016/2017 na 1. 10. 2016 a konec na 30. 9. 2017 a tato skutečnost byla výslovně uvedena v odůvodnění rozhodnutí prvního stupně. Nelze tak přisvědčit tvrzení žalobkyně, že by nebyl určen počátek a konec jakéhokoli akademického roku. Skutečnost, že stanovený poplatek „pokrývá“ dva akademické roky, není relevantní, podstatné je pouze datum, k němuž se váže vznik poplatkové povinnosti. Šestý žalobní bod je tak nedůvodný.
49. Soud zjistil, že na deskách správního spisu je uvedeno „poradní komise rektora, která se sešla dne 11. 12. 2017 k posouzení odvolání“. Ze správního spisu, zejména ze záznamu o jednání komise ze dne 22. 1. 2018, však vyplývá, že poradní komise rektora posuzovala odvolání žalobkyně až dne 22. 1. 2018. Není důvodu pochybovat o tom, že chybně uvedené datum na deskách správního spisu je vskutku pouhým důsledkem administrativní chyby. Původně mělo být odvolání projednáno právě dne 11. 12. 2017, ale bylo zjištěno, že k tomuto datu nebyly odstraněny vady podání, projednáno proto bylo až dne 22. 1. 2018. Z tvrzení žalobkyně ani správního spisu nic neprokazuje projednání vadného odvolání poradní komisí rektora již dne 11. 12. 2017. Soud shledal námitku desátého žalobního bodu nedůvodnou.

IV. Závěr

50. Na základě výše uvedených závěrů soud zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost tkvící v nedostatku důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s.
51. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož byla žalobkyně ve věci zcela úspěšná, uložil soud žalované zaplatit jí náhradu nákladů řízení. Náklady žalobkyně představuje zaplacený soudní poplatek po částečném osvobození ve výši 90 %, tedy ve výši 300 Kč za podání žaloby za podání žaloby [položka 18 bod 2 písm. a) Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu k zákonu č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích v platném znění] a ve výši 100 Kč za důvodný návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví (položka 20 Sazebníku soudních poplatků) a náklady zastoupení advokátkou, které náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve výši 3 100 Kč a paušální náhrada hotových výdajů stanovená dle § 13

odst. 4 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý ze dvou úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání nebo návrh ve věci samé – žaloba) a náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % ve výši 1 428 Kč. Celkem náklady řízení činí 8 628 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. dubna 2021

Milan Tauber v. r.

předseda senátu